

Kultura wyznacznikiem wartości i hierarchii społecznych

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Film](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

-
- Źródło: Norman Goodman, Gary T. Marx, *Society today*, Nowy York 1982, s. 85.

- Źródło: *Jacy są Wietnamczycy?*, 23.03.2020 r., dostępny w internecie: przyjaznezycie.pl [dostęp 20.07.2020 r.].
- Źródło: Agnieszka Cybal-Michalska, „*Indywidualistyczne*” vs „*kolektywistyczne*” orientacje normatywne młodzieży akademickiej, dostępny w internecie: repozytorium.amu.edu.pl [dostęp 20.07.2020 r.].
- Źródło: Andrzej Sapkowski, *Sapkowski & Bereś – Historia i Fantastyka*, Warszawa 2005, s. 284.
- Źródło: *Funkcjonowanie w wymiarze wielokulturowym*, dostępny w internecie: wspolpracainspiruje.solveo.iq.pl [dostęp 20.07.2020 r.].

Kultura wyznacznikiem wartości i hierarchii społecznych

Źródło: Follow, domena publiczna.

((Andrzej Sapkowski

Sapkowski & Bereś – Historia i Fantastyka

Możemy nosić chińskie ciuchy, jeździć czeskimi autami, patrzeć w japońskie telewizory, gotować w niemieckich garnkach hiszpańskie pomidory i norweskie łososie. Co do kultury, to jednak wypadałoby mieć własną.

Źródło: Andrzej Sapkowski, *Sapkowski & Bereś – Historia i Fantastyka*, Warszawa 2005, s. 284.

Spółeczeństwa mają swoje kultury, które są dla nich charakterystyczne. Kultury te we współczesnym świecie przenikają się z powodu globalizacji. Co je łączy, a co dzieli? Jakie wartości są przez nie przekazywane?

Twoje cele

- Zdefiniujesz pojęcie kultury.
- Scharakteryzujesz elementy składowe kultury.
- Przeanalizujesz cechy indywidualizmu i kolektywizmu.
- Wyjaśnisz zróżnicowanie kulturowe wybranych społeczeństw.

Przeczytaj

Czym jest kultura?

Na co dzień pojęcie *kultura* kojarzy się z różnymi przejawami sztuki: muzyką, baletem, operą, malarstwem, rzeźbą, kinem i muzeum. Za osobę kulturalną uważa się kogoś, kto nie tylko ma ogładę towarzyską i jest wykształcony, ale także potrafi doceniać wartość sztuki. Tak rozumiana kultura jest tylko cechą indywidualną jednostki.

W rzeczywistości jednak jest to pojęcie znacznie szersze. Kultura jest bowiem cechą społeczeństwa. Zaliczyć do niej można wszystko, czego człowiek uczy się w trakcie swojego życia społecznego i jest przekazywane z pokolenie na pokolenie. Biorąc to pod uwagę, amerykańscy socjologowie określili kulturę jako:

((Norman Goodman, Gary T. Marx

Society today

(...) świadome, społecznie przekazywane dziedzictwo wytworów, wiedzy, przekonań, wartości i oczekiwań normatywnych, które to dziedzictwo pomaga członkom danego społeczeństwa radzić sobie z pojawiającymi się problemami.

Źródło: Norman Goodman, Gary T. Marx, *Society today*, Nowy York 1982, s. 85.

Człowiek jest prawdopodobnie jedynym gatunkiem na ziemi, który wytworzył kulturę. To dzięki kulturze ludzkość zdominowała Ziemię. Żaden inny gatunek nie rozwijał się i nie rozwija tak jak człowiek. Kultura pozwoliła człowiekowi zdecydowanie łatwiej przystosować się do zmian klimatycznych, fizycznych czy topograficznych. Połączenie zmian biologicznych (rozwój mózgu, pionizacja ciała czy wykształcenie przeciwstawnego kciuka) i ewolucji kultury pozwoliło człowiekowi osiągnąć obecny poziom rozwoju.

Z drugiej strony kultura ogranicza też człowieka: prawo – wynalazek kultury – nakłada zakazy i nakazy; płeć determinuje niektóre zachowania; język pozwala na porozumiewanie się jedynie z konkretną grupą osób znającą ten sam język itp.

Składniki kultury

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Różnorodność kultury

Formy kultury są nie tylko różne dla różnych społeczeństw, ale także przybierają odmienną postać w ramach jednego społeczeństwa.

Spółeczeństwa potrafią się różnić nie tylko kulturą materialną (np. różne typy siedzib mieszkalnych, noszonych ubrań czy środków transportu), ale przede wszystkim kulturą niematerialną.

Zachowanie danej grupy kulturowej wynika m.in. z jej historii i tradycji. W wielu z nich wartości, normy, przekonania przekazywane są z pokolenia na pokolenie i ludzie stosują się do nich, wierzą w ich słuszność oraz są z nich dumni. Z tych powodów kultura jest tą sferą ludzkiego życia, do której globalizacja dociera pewnymi z oporami. Richard D. Lewis dzieli kulturę na trzy typy.

- **Kultury monoaktywne** – ich członkowie zwyczajowo planują każde działanie, sporządzają harmonogramy, wykonują czynności według określonego planu, koncentrując się tylko na jednej w danym momencie. Przedstawicielami tego typu kultury są m.in. Szwajcarzy, Brytyjczycy i Amerykanie.
- **Kultury poliaktywne** – ich członkowie lubią załatwiać wiele spraw równocześnie, przy czym nie zawsze doprowadzają je do końca. Planując działania, patrzą raczej na ich atrakcyjność. Koncentrując się na potrzebie danej chwili, potrafią zmieniać kolejność pracy. Przedstawicielami tego typu kultury są m.in. Włosi, Grecy i Arabowie.
- **Kultury reaktywne** (słuchające) – ich członkowie są typami słuchaczy, przywiązują dużą uwagę do grzeczności i szacunku. W czasie rozmowy zwykle spokojnie słuchają rozmówcy, nie przerywając mu. Nie spieszą się też z odpowiedzią. Działają nie zgodnie z planem, ale w zależności od okoliczności reagując na pojawiające się zmiany. Przedstawicielami tego typu kultury są m.in. Japończycy, Koreańczycy, Chińczycy, Turcy i Finowie.

Odpowiednie rozumienie takiej różnorodności kulturowej społeczeństw i jej przyjęcie prowadzi do poszanowania odmienności i uniknięcia konfliktów z przedstawicielami odmiennej kultury.

Podobnie jak różnią się kultury społeczeństw, tak i w ramach jednego społeczeństwa mogą różnić się poszczególne grupy. Wówczas mówi się o:

- kontrkulturach, w których grupy nie tylko są różne od reszty społeczeństwa, ale i przeciwne jego normom, wartościom czy przekonaniom; przykładem może być hardcore punk;
- kulturach alternatywnych, w których grupy nie walczą z tradycyjną kulturą, ale uwzględniają odmienne spojrzenie na rzeczywistość; do tych grup zalicza się m.in. freeganizm czy ekologizm.

W społeczeństwach funkcjonują również subkultury. Te grupy mogą różnić się pochodzeniem etnicznym, religią, rasą, stylem życia, wyznawanymi wartościami czy nawet zainteresowaniami. Subkultury mogą porozumiewać się własnym językiem, co także jest jednym z elementów kształtujących ich tożsamość; przykładami subkultur są emo czy goci. Są zaliczane przeważnie do kontrkultur lub kultur alternatywnych.

Indywidualizm i kolektywizm

indywidualizm	kolektywizm
często używa się zaimka „ja”	często jest używany zaimek „my”
osobista odpowiedzialność za osiągnięte rezultaty	zbiorowa odpowiedzialność za osiągnięte rezultaty
decyzje zwykle podejmowane na miejscu przez jednostkę	decyzje przekazywane najczęściej przez przedstawiciela danej organizacji
samowystarczalność jednostki, izolowanie się od innych	współpraca

Sednem **indywidualizmu** jest pogląd, że jednostka ma prawo do własnych wyborów przy formułowaniu celów, przekonań i sposobów zachowania i nie musi brać pod uwagę interesów ani nacisków grup społecznych, w których funkcjonuje. Indywidualizm charakteryzuje kultury Zachodu.

Istotą **kolektywizmu** jest natomiast podporządkowanie się kolektywowi, który określa, co powinno być ważne dla jednostki. W tym przypadku grupa zawsze ma rację. W zamian za to daje jednostce poczucie bezpieczeństwa. Kolektywizm jest widoczny w krajach słabo rozwiniętych i zaliczanych do globalnego Południa (np. Gwatemala czy Pakistan).

Powyższe wzorce, indywidualistyczny i kolektywistyczny, znajdują odbicie w różnych sferach funkcjonowania człowieka. Często też przyjmują postać określonych zachowań.

Ćwiczenie 1

Podaj cechy charakterystyczne dla kultury szkoły, do której uczęszczasz.

Ćwiczenie 2

Rozstrzygnij, który wzorzec w większym stopniu przyczynia się do lepszego funkcjonowania społeczeństwa – kolektywizm czy indywidualizm. Swoje zdanie uzasadnij minimum dwoma argumentami.

Rozstrzygnięcie: kolektywizm ▼

Uzasadnienie:

Słownik

kultura

całokształt dziedzictwa społeczeństwa, które jest przekazywane z pokolenia na pokolenie i pomaga radzić sobie z pojawiającymi się problemami

indywidualizm

zasada, zgodnie z którą jednostka jest najważniejszym dobrem

kolektywizm

zasada, według której grupy i zbiorowości są podstawowymi jednostkami społecznymi

Film

Polecenie 1

Zapoznaj się z wywiadem i zastanów się, czy i dlaczego uczestniczysz w wydarzeniach kulturalnych.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DeQ1awOH7>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści materiału Jakie znaczenie dla mobilizacji społeczeństwa ma udział w imprezach kulturalnych?

Ćwiczenie 1

Wyjaśnij, dlaczego władzy miałyoby zależeć na sterowaniu kulturą.

Ćwiczenie 2

W dostępnych źródłach poszukaj informacji na temat przykładów (innych niż wspomniane w filmie) sztuki, która przeciwstawia się władzy. Na temat wybranego przykładu przygotuj krótką notatkę.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zaznacz, co zalicza się do elementów kultury materialnej.

☐ obyczaje

☐ myśli

☐ rękodzieło

☐ słowo

Ćwiczenie 2

Zaznacz cechy kolektywizmu.

☐ zbiorowa odpowiedzialność

☐ dominacja „ja”

☐ samowystarczalność

☐ współpraca

Ćwiczenie 3

Zaznacz, które zdanie jest prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Izolowanie się ludzi jest charakterystyczne dla kultury krajów bogatych.	☐	☐
W kulturach monoaktywnych członkowie wykonują wiele działań równocześnie.	☐	☐
Kulturami opartymi na kolektywizmie są kultury tradycyjne.	☐	☐
Prawa to poglądy niepoparte odpowiednią wiedzą empiryczną.	☐	☐

Ćwiczenie 4

Przyporządkuj definicje do pojęć.

tabu

obyczaje proskryptywne, czyli takie, które mówią, czego nie należy robić

zwyczaje

zbiór pojęć opartych na wnioskach z doświadczeń empirycznych

symbole

czynności rutynowe, wykonywane zazwyczaj każdego dnia

wiedza

zwane także znakami konwencjonalnymi; arbitralne przedstawienia mające określone znaczenie na mocy umowy międzyludzkiej

Ćwiczenie 5

Zapoznaj się ze zdjęciem i wykonaj ćwiczenie.

Źródło: julie, domena publiczna.

Podaj, jaki typ kultury został przedstawiony na zdjęciu.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

“ *Jacy są Wietnamczycy?* ”

Spokojni

W odróżnieniu od Gruzinów, którzy są narodem bardzo emocjonalnym i raczej głośnym, Wietnamczycy są bardzo spokojni. Na ulicy nie słychać kłótni, raczej nikt nie denerwuje się ruchem ulicznym, który nam wydawać by się mógł nie do przyswojenia.

Mają ogromny szacunek dla starszych

Od najmłodszych lat uczeni są szacunku do osób starszych. To ona ma zawsze rację i trzeba jej słuchać. Stwarza to czasem problemy np. w miejscu pracy, jeśli przełożony jest młodszy i to on wydaje polecenia. Szacunek objawia się nawet w języku. W zależności do kogo się zwracamy, używamy odpowiedniej formy.

Wietnamczycy nie rozumieją żartów

Wietnamczycy nie zawsze rozumieją nasze poczucie humoru. Trzeba być bardzo uważnym, używając sarkazmu czy ironii. Tego typu wypowiedzi nie będą zrozumiane lub zostaną uznane za obraźliwe. Żartów również nie powinniśmy wypowiadać do osób starszych, one w stosunku do młodszych mogą. Jeśli poznacie kogoś często przebywającego w otoczeniu obcokrajowców, możecie tego nie zauważyć.

Podaj, jaki typ kultury, według Richarda D. Lewisa, reprezentują Wietnamczycy.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

((Agnieszka Cybał-Michalska

„Indywidualistyczne” vs „kolektywistyczne” orientacje normatywne młodzieży akademickiej

uczynny (48,0%) – inteligentny (52,0%)
rozsądny (53,0%) – troskliwy (47,0%)
pomysłowy (50,3%) – sympatyczny (49,7%)
pomocny (69,5%) – ambitny (30,5%)
elegancki (21,1%) – taktowny (78,9%)
szlachetny (35,3%) – zdolny (64,7%)
inteligentny (44,1%) – pomocny (55,9%)
wrozumiały (66,3%) – pomysłowy (33,7%)
obrotny (35,4%) – tolerancyjny (64,6%)
troskliwy (64,2%) – ambitny (35,8%)

(...)

W celu zbadania indywidualistycznej vs kolektywistycznej tendencji jednostkowej badanej grupy młodzieży akademickiej wykorzystano zmodyfikowaną przez W. Daaba skalę zaangażowania społecznego J.F. Crandalla. Składa się ona z zestawu dziesięciu par kryterialnych, z czego jedna – elegancki-taktowny ma charakter buforowy. W każdej parze znajduje się cecha związana z orientacją kolektywistyczną i orientacją indywidualistyczną (...) Prośba do respondentów, precyzująca kryterium wyboru przymiotników, brzmiała następująco: „Poniżej znajduje się 10 par cech, które mogą charakteryzować ludzi. Wszystkie te cechy uznawane są za dobre. Proszę jednak w każdej parze podkreślić tę cechę, która Pana/Pani zdaniem jest cenniejsza, która sprawia, że

mógłby Pan/mogłaby Pani ocenić człowieka, który posiada tę cechę jako bardziej wartościowego”.

Źródło: Agnieszka Cybal-Michalska, „Indywidualistyczne” vs „kolektywistyczne” orientacje normatywne młodzieży akademickiej, dostępny w internecie: repozytorium.amu.edu.pl [dostęp 20.07.2020 r.].

Wyjaśnij, czy badana młodzież akademicka jest nastawiona bardziej na indywidualizm czy kolektywizm.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

“ *Funkcjonowanie w wymiarze wielokulturowym* ”

Azjatycki styl zarządzania jest bardzo mocno osadzony w kulturze. O kulturze azjatyckiej mówi się „kultura propartnerska”, zwracając uwagę na kultywowanie więzi i „kultura ceremonialna” (wymiana wizytówek, hierarchia społeczna, wieku), czy też „monochroniczna” – Japończycy są bardzo punktualni. Kontrahent w negocjacjach handlowych nie jest dla niego przeciwnikiem, ale partnerem (przy podejmowaniu decyzji starają się unikać konfliktów („pierwszeństwo kompromisów”)), choć bardzo często traktowanym nieufnie. Prowadząc negocjacje z Japończykami należy pamiętać o „wydelegowaniu” na rozmowy mężczyzny i osoby, której odpowiedni wiek wskazuje na kompetencje i doświadczenie (kobiety są zdecydowanie niemile widziane). Japończycy, postrzegani za naród powściągliwy, posługują się stylem pośrednim w wyrażaniu swojej woli. Za przejaw niegrzeczności mogą zatem uchodzić konkretne odpowiedzi typu: „tak”/”nie”. Stąd udzielają bardzo wymijających odpowiedzi. Należy zdać sobie sprawę, że strona japońska będzie podejrzliwa wobec cudzoziemców, zwłaszcza, jeśli będzie im towarzyszył prawnik. Poza tym negocjując z Japończykami istotne jest zrezygnowanie z agresywnego stylu sprzedaży (nie tolerują oni indywidualistów, jako że japońska firma jest organizacją działającą grupowo). Nieprzychylnym okiem patrzą na partnera, który okazuje jawnie brak pełnomocnictw, nieustannie kontaktując się z przełożonymi (nieporadność). Dla Japończyków niezmiernie ważne są umowy słowne, nawet niepisane. Próba wycofania się z nich może zostać bardzo źle odebrana. Podejmując negocjacje z cudzoziemcami Japończycy mają zawsze na względzie długotrwałe kontakty z danym klientem. Często stosują technikę „zawyżonego pierwszego żądania” („sprzedaż bananowa”). O końcowym

efekcie negocjacji mogą zadecydować „miękkie czynniki” lokalizacji, jak dobra szkoła dla dzieci z językiem angielskim, filharmonia czy ośrodek sportowy.

(...) Wbrew pozorom [Włosi – przyp. autora] decyzji nie podejmują szybko. Są natomiast mniej formalni niż Niemcy. Cechuje ich też zmienność nastrojów. Przywiązują ogromną wagę do targowania się o cenę. Ich zagranicznym partnerom zaleca się najpierw omówić wszystkie inne problemy, cenę rezerwując na koniec rozmowy. Wbrew pozorom (stwarzanym celowo) przystępują do rozmów po bardzo dokładnym rozpoznaniu partnera, jego mocnych i słabych stron. Punktualność nie jest ich mocną stroną, stąd zaleca się obcokrajowcom potwierdzanie umówionego spotkania. Spóźnienia często są celowo zaplanowane, aby uzyskać przewagę psychiczną nad partnerem. Nie należy ich pośpieszać w podejmowaniu decyzji, może to być dla nich sygnał, że drugiej stronie za bardzo zależy na transakcji. Nie są rzadkością niemiłe i lekceważące uwagi pod adresem partnera zagranicznego, na które należy reagować celną ripostą. Mogą wykazywać niepunktualność, mylność w dostawach towarów. Są kulturalni, serdeczni w kontaktach interpersonalnych.

Źródło: *Funkcjonowanie w wymiarze wielokulturowym*, dostępny w internecie: wspolpracainspiruje.solveo.iq.pl [dostęp 20.07.2020 r.].

Wyjaśnij, na jakie różnice kulturowe muszą zwrócić szczególną uwagę Japończycy, negocjując kontrakt biznesowy z Włochami.

Dla nauczyciela

Autorka: Małgorzata Krzeszowska

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Kultura wyznacznikiem wartości i hierarchii społecznych

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

II Różnorodność kulturowa.

Uczeń:

5) analizuje cechy indywidualizmu i kolektywizmu w aspektach psychospołecznym i instytucjonalnym; wykazuje zróżnicowanie psychokulturowe świata w tych aspektach.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie przedsiębiorczości;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcie kultury;
- charakteryzuje elementy składowe kultury;
- analizuje elementy indywidualizmu i kolektywizmu w wybranych kulturach społeczeństw.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- metoda kuli śniegowej;

- rozmowa nauczająca;
- dyskusja;
- drama.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Podanie tematu i celów zajęć.
2. Uczniowie poznają definicję kultury – metoda kuli śniegowej. Uczniowie w parach ustalają definicję kultury, zapisują na karteczce, potem łączą się w czwórki i ósemki pracujące dalej nad definicją. Na koniec wspólnie decydują i wybierają definicję spośród zaproponowanych.

Faza realizacyjna

1. Uczniowie zapoznają się z treścią lekcji. Zwracają szczególną uwagę na elementy składowe kultury, które omawiają. Podają ich przykłady, odnosząc się do rodzimej kultury. Na koniec wybrana osoba podsumowuje rozmowę.
2. Praca z filmem. Uczniowie zwracają szczególną uwagę na informacje dotyczące indywidualizmu i kolektywizmu. Następnie przechodzą do dyskusji: „Kolektywizm czy indywidualizm – który wzorzec w większym stopniu przyczynia się do lepszego funkcjonowania społeczeństwa?”. Na koniec wybrana osoba podsumowuje dyskusję.
3. Każdy z uczniów losuje karteczkę z nazwą narodowości i cechami dla niej charakterystycznymi (materiał pomocniczy). Następnie uczniowie dzielą się na kilkusobowe grupy, w których nie powinno być więcej niż jedna osoba tej samej narodowości. Każdy wciela się w przedstawiciela wybranej narodowości. Jego zadaniem jest pracować w zespole, wykazując odpowiednie cechy. Zadaniem uczniów jest dojście do porozumienia w sprawie wyboru jednego modelu smartfonu za niską cenę (np. do 600 zł), który kupią dla każdego członka grupy.

4. Następnie analizują na forum trudności związane z komunikowaniem się, jakie napotkali w czasie pracy w grupach. Zwracają szczególną uwagę na cechy psychokulturowe i wartości wyznawane przez poszczególne narodowości. Na koniec wybrana osoba podsumowuje rozmowę.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie wypowiadają się, co było dla nich najważniejsze w czasie tych zajęć.

Praca domowa:

Uczniowie wykonują ćwiczenia z e-materiału.

Materiały pomocnicze:

Źródło: Laboratorium komunikacji międzynarodowej i międzykulturowej, *Budowanie zespołów międzynarodowych – wyzwanie globalnej gospodarki*.

Plik o rozmiarze 462.39 KB w języku polskim

UWAGA: należy przygotować tyle kartek z poniższymi informacjami, ilu jest uczniów w klasie.

Francuzi

Logiczni wizjonerzy, pełni pomysłów, inteligentnie kierują zespołem, przyzwyczajeni do rozwijania konceptualnego i wszechstronnego podejścia do projektu

Włosi

Wizjonerscy, dobrzy w relacjach międzyludzkich, często potrafią „sklejać” nawet trudne zespoły, doskonale prowadzą dysputy i dyskusje, zwłaszcza wśród Latynosów, elastyczni, rozsądni, nigdy nie lekceważą spraw pozornie mniej ważnych, potrafią pracować o różnych porach w zależności od potrzeb

Niemcy

Przywiązują wagę do szczegółów technicznych, planują odległe sprawy, mają kompetencje ogólne, trzymają się planów i terminów, łatwo identyfikują trudności, starają się przewidywać problemy, które mogą wystąpić w przyszłości.

Amerykanie

Zorientowani na działanie, potrafią wcielać plany w życie, upraszczają sprawy, skupiają się na szybkich zyskach, myślą kategoriami wielkoskalowymi, nie boją się podejmować ryzyka, są skłonni do inwestowania, przedsiębiorczy, konkretni, dobrzy w planowaniu sprzedaży i marketingu, dobrze monitorują budżety, energiczni i entuzjastyczni

Brytyjczycy

Spokojni i flegmatyczni, lubią grać role arbitrów, potrafią kreatywnie rozwiązywać problemy, są koncyliający – unikają konfliktów i zdrażeń, dyplomatyczni, myślą długoterminowo, dobrzy administratorzy, lubią kierować zebraniem/zespołem, uważają, że trzeba być „fair”.

Hiszpanie

Pełni ciepła i witalności, wizjonerzy, skupiają się na pomysłach i ideałach, skuteczni w perswazji, często rozwiązują konflikty przez mediację, lojalni członkowie zespołów, gdy są doceniani. Kiedy trzeba – pracują wiele godzin bez przerwy.

Belgowie

Kompromisowi, praktyczni, potrafią wcielać plany w życie, unikają rozwiązań dogmatycznych, stosują „stopniowanie” przy rozwiązywaniu problemów.

Holendrzy

Zawsze zajęci, pracują szybko, mają świadomość, że nie powinno się przepuszczać okazji w biznesie, łatwo identyfikują słabości, dobrzy organizatorzy, nie lubią marnować czasu. Potrafią oceniać problemy z perspektywy międzynarodowej; demokratyczni, uparci w szukaniu rozwiązań, źle reagują na porażki w biznesie.

Szwedzi

Logiczni, i praktyczni, dobrze rozumieją i analizują procesy, prawa i zasady; stosują rozwiązania kompromisowe w sytuacjach „bez wyjścia”. Zachowują spokój i grzeczność w sytuacjach konfliktowych, silni w planowaniu szczegółów technicznych, zawsze konsultują się z innymi.

Finowie

Spokojni, niechętni do „paplania”, pełni inwencji, odpowiedzialni, dobrzy w interpretowaniu faktów i danych statystycznych, świetni w planowaniu i wprowadzaniu planów w życie, znakomici słuchacze, potrafią modyfikować, parafrazować i podsumowywać wypowiedzi, kierować się prawdą naukową i stopować wszelkie próby manipulacji i marnowania czasu

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Na podstawie filmu uczniowie mogą wykonać mapę myśli odzwierciedlającą cele zajęć.